

סדר ק"ש	מוע"ק	הדלקת הנרות	לעיקוואוד
9:09/9:49	7:51	6:22	ברוקלין
9:08/9:48	7:50	6:21	ירושלים
8:54/9:30	7:41	5:50	בני ברק
8:56/9:32	7:38	6:05	אלעד
8:55/9:31	7:39	5:58	

רחמי עלי

ליקוטי מאמרים ודברי חינוך ואמונה מספרים הקדושים על פרשת השבוע

שובה ישראל עד ה' אלקיך.

שעל ידי התשובה נמשך שהי"ה הוא אלקיך, שיקבל על עצמו בפרטיות עול מלכות שמים שלימה.

...וזוהו אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק (ברכות ה, א), היינו כשהיצר הרע מתגבר עליו ומבלבלו עד מאד, אף על פי כן לא יפסוק מדביקותו [מעבודתו] ולא יוסג אחור לבבו, וה' ברוך הוא יניח לו מכל אויביו מסביב, כי שבר דלתות נחושת ובריחי ברזל גידע, אמן סלה.

הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל ז"ע, ליקוטי תורה, שבת שובה תקס"ג בתו"ד

שובה ישראל עד ה' אלוקיך (אפילו) אם כשלת בעוונך.

שובה ישראל עד ה' אלקיך, הנה כבר דקדקנו וכי יש תשובה שאינה עד ה'. ויש לפרש עפ"י מה שכתבו הראשונים והאחרונים דמתנאי התשובה שיהיה מאמין בה, היינו שיהיה מאמין שהתשובה מכפרת אפילו הרבה לפשוע אלפי אלפים רבבות פעמים עד אין מספר ואפילו ביקש מחילה מאת השי" כמה פעמים ואח"כ חזר לסורו בכל פעם אעפ"י הטוב וסלח יקבלהו בתשובה, ואלמדרך דעת בזה לקרב הענין אל השכל, דהנה מדת בשר ודם אם יש לו איזה מדה טובה היינו שהוא רחמני ומעביד על מדותיו לסלוח ולמחול לכל המכעיסו, הנה עכ"ז כשיתמיד המכעיס יום אחר יום להכעיסו הנה יופסק מאותו האיש הטוב המדה טובה של רחמנות ולא ירצה שוב למחול, הנה בזה יש חילוקים שונים, זה האיש רחמני ביותר ויארץ אף ביותר, אבל עכ"פ לכל מדת בשר ודם יש גבול כיון שהבשר ודם בעצמו הוא בעל גבול ותכלית על כן גם לכל מדותיו יש גבול, משא"כ מדת השי" כיון שהוא ית"ש בלי גבול ותכלית וגם מדותיו אין להם גבול, וא"כ כיון שהוא רחום וחנון וטוב וסלח, לכל אלה המדות גם כן אין גבול ותכלית, ואם כן אל יפול לב אדם עליו האין אשא פני לשוב אליו ית"ש בתשובה הנה זה כמה פעמים הייתי מתמרמר על חטאתי ובקשתי מחילה והבטחתי להשי" שלא אחטא עוד ולא אחזור בהם ושוב זה כמה פעמים חזרתי לסורי ואין שוב יקבלני השי" בתשובה, הנה לא יאמר האדם כן, דכיון שהשי" אינו בעל גבול ותכלית גם מדותיו אין להם גבול, וזהו שיש לפרש שאמר הנביא בפסוקי התשובה, שובה ישראל (ותדע) עד ה' אלקיך, היינו ה' אלקיך הוא לעולמי עד בלי גבול ותכלית, א"כ יקבלך בודאי בתשובה בכל זמן ועידן ואפילו שנית הרבה מאד, הטוב וסלח ימחול ויסלח ויכפר.

בני יששכר, מאמרי חדש תשרי מאמר ד אות לו

צדיק גמור.

האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני ובשביל שאזכה בה לחיי העולם הבא הרי זה צדיק גמור.

האש השנה ד עמוד א, בבא בתרא י עמוד ב

הרה"ק בעל ה'חוקי חיים' משומרי אמונים זי"ע היה נותן צדקה בעשרת ימי תשובה והיה אומר בפירוש, הריני נותן צדקה זו על מנת (שיחיה בני או שאמר על מנת שאזכה לחיי העולם הבא), כיון שהגמרא אומרת במפורש שמי שאומר כן הרי הוא צדיק גמור...

מפי נכדו האדמו"ר משומרי אמונים שליט"א

וילך משה וגו' אל כל ישראל.

שמעתי מב"ק רבינו בשבת שובה פ' וילך, שנת תרנ"ה, שהתחיל לדבר מהירושלמי הנ"ל מה שפתח בשבת פ' נצבים וכל האומר דבר בשם אומרה יראה לנפשו כאילו בעל השמועה עומד לנגדו, ואמר שמהירושלמי הנזכר אנו מדברים בכל פעם, ובלי זה איך מצאתי א"ע, פחות ערך, לדבר דברי תורה לפני קהלה קדושה, ובפרט לאמר דברים שיצא מפי אבי אדמו"ר זצוקלה"ה זי"ע בקדושה וטהרה, אעפ"כ זאת אשיב אל לבי, דאומרים בשם צדיקים, וילך משה וגו' אל כל ישראל, דמשה רבינו ע"ה הולך ויורד לחדרי לבבות ישראל המתחילים לילך בדרכי קונם, וכדאיתא במדרש הנעלם (ד"ח נח כ"ו ע"ב ע"ש) וכמ"ש (דברים ג, ט) ויתעבר ה' כי למענכם, שנשמת מרע"ה מתעבר בו בבחי' עיבור, ומסייע לאיש הישראלי שפתח בתשובה שגייע לתשובה שלימה.

ישמח ישראל, מהרה"ק מאלכסנדר זי"ע

בן מאה ועשרים שנה אנכי היום.

דרשת חז"ל ידוע, היום מלא ימי ושנותי, ובמהרש"א (יבמות ג עמוד א) הקשה למ"ד זכה משלימין ולא מוסיפין איך ביקש משה לחיות עוד, ונ"ל ע"פ מ"ש אאמ"ז ז"ל בפסוק (לעיל כה, יא) והותירך ה' לטובה בפרי בטןך, שקב"ה מניח הצדיק בעולם הזה אחר שמלאו שנותיו וגם השלים נפשו כדי להדריך בניו אחריו, והיינו בפרי בטןך, בעבור פרי בטןך (עיין תורת משה שם). ופרשתי בזה במק"א (ראה בכתב סופר ליקוטים להגדה של פסח ד"ה לא אמות) הפסוק (תהילים צב, טו) עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו להגיד כי ישר ה' צורי וכו', שיגיד לאחרים כי ישר ה'. והנה מי לנו גדול ממשה שזיכה רבים והיה ראוי שיתקיים בעולם, אלא קודם מותו נכנס יהושע ונפיק ממנו מעייני החכמה, אז מלאו ימיו ושנותיו, והיינו בן מאה ועשרים שנה אנכי היום דייקא, וק"ל.

כתב סופר

הן בעודני חי עמכם היום וגו' כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון כו'.

י"ל מהו שכתב חי עמכם היום, הול"ל כי ידעתי כי השחת תשחיתון אחרי מותי.

אך כי משה רבינו ע"ה ישנו בכל דור ודור וע"ז מדויק הן בעודני חי עמכם היום ועי"ז כי ידעתי אחרי מותי. ובוה מיושב תמי' נשגבה על משה רבינו. א' שלקח הבחירה מהם כיון שכבר אמר שיחטאו מוכרחי' המה לחטוא שאל"כ יהי' ח"ו דברי משה בראים. ב'. שאין מדרך הצדיקי' לפתוח פה לשטן והול"ל בתנאי. ג' אם יודע שיהיו חוטאי' מה הועיל בהקהל הזה ובשירה הזאת. אך להנ"ל ניחא מאד שאמר להם שאף אחר מותו יהי' יודע במעשיהם הרעים ומה שיקרה אותם ויהי' לו צער גדול מזה. וע"כ הקהיל אותם ורצה שיהי' טובי' כדי שיהי' לו לנחת בגלגולו. ובוה מדויק (דברים לד, ה) וימת שם משה. דהיינו ששם לבדו הוא מת אבל מתוך הקהל לא נאבד עדיין כמבואר בזה"ק. ובוה מבואר (שמות ט, ט) ובך יאמינו לעולם. ומשה כו' לא כהתה עינו כו' (דברים לד, ז) כמותו מיותר. דהיינו שבמותו לא כהתה עינו שעדיין רואה ואינו נראה. וזה ג"כ פ' וילך משה וידבר את הדברים. שאז שהלך מעולם עדיין מדבר הדברים האלה.

תפארת שלמה, ליקוטים, מכתב יד קדשו

רהשי הלכה

פסקים וביורוי הלכות בדברים
המוציאים הלכה למעשה מפסקי
מורן בעל שבת הלווי וצ"ל

בעריכת
הרה"ג ר' ישכר דוב שטיין שליט"א
מור"ן באלעד
בפיקוח הרב הגאון ר' משה שטיין שליט"א
רב דקל חסידים בני ברק, מור"ן בשבת הלווי
ונח"מ פסקי מורן ושבית מורן

פסקי הלכות

מהלכות תפילות יום הכיפורים

א. טעה ואמר וחתמנו במנחה או שאמר וכתבנו בניעילה: טעה במנחה ואמר וחתמנו כמו בניעילה או שאמר וכתבנו בניעילה במקום וכתבנו אינו צריך לחזור ולהתפלל (עי' שו"ת שבת הלווי ח"ד סי' י"ג דפשיטא שאם אמר במנחה וחתמנו שיצא דהרי עצם ההזכרה אינה מעכבת בתפילה, ועי' ש"ס נ"ד אות ח' שאם אמר וכתבנו בניעילה אי"ז נחשב להפסק ואי"ז לחזור, וכ"כ בדעת סי' תרכ"ג ס"ב).

ב. נרדם ולא התפלל נעילה האם צריך להשלים: נרדם מחמת חולשה ולא התפלל נעילה, אין לה תשלומין (בפמ"ג סי' ק"ח משב"ז סק"ה כ' שיתפלל ערבית שתיים אמנם במוחיק ברכה להחיד"א סי' ק"ח סק"ג הביא מהרמ"ע באלפסי זוטא שאין תשלומין לנעילה כמו שאין תשלומין למוסף, וכן משמע במאירי ריש פ"ד דברכות וברשב"א בתשו' ח"א סי' תמ"ז בטעם הג' שהובאו דבריו ברשב"ץ ברכות כ"ו. שכן דאין תשלומין למוסף כיון שהוא בא מחמת מאורע היום ולדבריהם ה"ה בניעילה, ועי' בתורת חיים (פעסט) סי' ק"ח סק"ג שהביא במסקנתו דברי החיד"א הנ"ל ולכן הכריע מורן וצ"ל בשו"ת שבת הלווי ח"ד סי' י"ג ובח"ה סי' ס"ז ובח"ו סי' פ' שאין תשלומין לנעילה, ועי' באריכות בברורי הלכות הכא).

ג. נרדם ולא התפלל מנחה והתפלל נעילה האם צריך להשלים תפילת מנחה: נרדם ולא התפלל מנחה והתעורר בעת תפילת נעילה והתפלל נעילה, ובמוצאי יו"כ נזכר שלא התפלל מנחה יתפלל ערבית שתיים כדי להשלים תפילת המנחה (עי' בשו"ת שבת הלווי ח"ד סי' י"ג דאף שאי"ז בתפילה הסמוכה מ"מ כיון שנעילה ומנחה מתפללים באותו זמן דינו כמי שהתפלל מוסף ולא התפלל שחרית שמשלים במנחה, ואעפ"כ אינו יכול להשלים כיון שבנעילה שהתפלל יצא ד"ח מנחה ולנעילה אין תשלומין, אלא שבח"י סי' י"ז שאלה ה' הקשה השואל מפמ"ג סי' ק"ח משב"ז סק"ה שכן שיכול להשלים בערבית וכן משמע בחכמת שלמה סי' תרכ"ג, ולכן כ' מורן וצ"ל שאינו אומר קבלו דעתי ודבריהם קודמים ועי' באריכות בברורי הלכות הכא).

ד. נרדם בעת תפילת מנחה והתעורר בזמן כזה שיש לו אפשרות להתפלל או מנחה או נעילה איזה תפילה יתפלל: נרדם בעת תפילת המנחה והתעורר בזמן שכבר אין זמן להתפלל מנחה ונעילה, יתפלל מנחה, ולא יתפלל ערבית שתיים שהרי אין תשלומין לנעילה (עי' שו"ת שבת הלווי ח"י סי' י"ג שאלה ה' שאף שכשיתפלל נעילה ויכל להשלים מנחה וכמש"כ המג"א בסי' רפ"ו סוסק"ג שכשאין שהות להתפלל מנחה ומוסף יתפלל מוסף משום שלמנחה יש תשלומין הרי בדגול מרבבה שם ובצ"ח בברכות כ"ו. ד"ה ודע ובבית מאיר בשו"ע שם השיגו מירושלמי שמפורש להדיא שיתפלל מנחה ונראה שסברתם משום שתמידין קודמין למוסף וא"כ כ"ש שמנחה קודמת לנעילה שהיא תפילה יתרה וגם במשנ"ב שם סק"ג נוטה לדעתם ודלא כמג"א וכמש"כ שם שרעק"א מיישב דברי המג"א בדוחק).

ביורוי הלכות

נרדם ביו"כ ולא התפלל מנחה ונעילה או שהתפלל רק נעילה האם צריך להשלים בערבית של מוצאי יו"כ

סק"ה"ה) דיש לנעילה תשלומין בלילה, ואף שבשעה שכן דברי לא ראיתי דברי הפמ"ג מ"מ להלכה עומד אני במקומי דאין לנעילה תשלומין בלילה, דכ"כ במוחיק ברכה להחיד"א בסי' ק"ח סק"ג בשם האלפסי זוטא הרמ"ע, דז"ל ש מוסף ליתיה בתשלומין שהוא אינו משלים ואין אחרים משלימים לו ונעילה הכי נמי, אידי ואידי אינם מפסיקין בתשלומין לא משחרית למנחה ולא ממנחה לערבית עכ"ל (אלא שמתוך דבריו משמע שאם התפלל נעילה ולא מנחה עליו להשלים תפילת מנחה ולא כמש"כ בח"ד), וכן נראה מהמאירי בריש פ"ד דברכות שלאחר שדן בד' הראשונים אם יש תשלומין למוסף כ' ומ"מ בראשונה מצאתי לקצת גאונים שאם עבר היום אין לה תשלומין שהמוסף עיקרו להזכרת קרבן ואין קרבן בלילה וכ"כ בכל תפילה הנוספת מחמת מאורע שביום שאם עבר היום אין לה תשלומין שאין תשלומין אלא לתפילות הראויות לכל יום עכ"ל, וכן נראה גם מדברי הרשב"א בתשו' ח"א סי' תמ"ז שכן ג' ג' טעמים מדוע אין תשלומין למוסף ובטעם הג' כ' שכל תפילה הנוספת מחמת מאורע היום אין לה תשלומין שהרי לא נתקנה אלא מחמת הזכרת המאורע ובתשלומין אינו ראוי להזכיר מאורע היום, ולדבריהם ה"ה לנעילה שהרי היא תפילה הנוספת מחמת מאורע היום.

ועי' בשב"ח ח"י סי' פ' שהשואל ר"ל שמתוס' ורא"ש בסוגיין דברכות כ"ו. משמע דלא ס"ל להלכה כטעם הג' שכן הרשב"א, ונמצא דלשי' יש תשלומין לנעילה, ועי' שדחה מורן וצ"ל ראיתו, וסיים דגם לפ"ד כיון שהרשב"א מחויב לעיקר לדרוכו הג' וכן נקט המאירי וגם הרמ"ע והחיד"א ס"ל כן, וכעת מצאתי שכן היא גם ד' בעל שו"ת תשב"ץ (שבח"י הרשב"ץ לברכות כ"ו). שלאחר שהביא ת' התוס' והרא"ש מדוע פשוט לגמ' שאין תשלומין למוסף הביא ת' הג' של הרשב"א הנ"ל, ושור' שבתורת חיים (פעסט) אוח"ס סי' ק"ח סק"ג לאחר שהביא דברי הפמ"ג הנ"ל מסיים במסקנתו עם דברי הרמ"ע והחיד"א, ולאחר כ"ז לא ידעתי למה לא נכריע כדבריהם שאין תשלומין לנעילה, ועי' בח"י סי' י"ז שאלה ה' שכן השואל דבכה"ח סי' ק"ח סק"ב וסי' תרכ"ג סק"ז הביא כן מעוד פוסקים ודלא כפמ"ג, אלא שהעיר שם השואל שמהפמ"ג הנ"ל משמע דאם התפלל רק נעילה יצא יד"ח נעילה וצריך להשלים תפילת מנחה ולא כמש"כ מורן וצ"ל שעולה לו למנחה, וכן משמע בחכמת שלמה סי' תרכ"ג, ולכאורה ההסבר בדבריהם הוא כיון שנתכוון לנעילה וכמש"כ התהלה לרוד בסי' רס"ח אות י"א י"ב ובשו"ת שואל ומשיב קמא ח"ג סי' קע"א שכשנתכוון להתפלל תפילה אחרת ממה שהוא צריך להתפלל עכשיו נחשב הדבר לכוונה הפכית ואפי' למ"ד מצוות אי"צ כוונה לא יצא יד"ח התפילה שצריך להתפלל עכשיו, והשיב לו מורן וצ"ל דלעולם אינו אומר קבלו דעתי ומכ"ש אם נמצא בגדולי הפוסקים דלא כוותי

ודבריהם קודמים.

ועי' הלכה למעשה אם לא התפלל נעילה אי"צ להשלים, ואם לא התפלל גם מנחה, או שהתפלל נעילה ולא מנחה, יתפלל ערבית שתיים להשלים המנחה שהחסייר.

שאלה: נרדם מחמת חולשה ביו"כ בעת תפילת מנחה, ולפני נעילה התעורר והתפלל רק נעילה, האם צריך להשלים תפילת מנחה לאחר מעריב כדון מי שנאנס ולא התפלל שמתפלל ב' פעמים בתפילה הסמוכה וכמבואר בשו"ת סי' ק"ח, וכן אם מחמת חולשתו לא התפלל גם תפילת נעילה, או שהחסייר מלהתפלל רק תפילת נעילה, האם צריך להשלים תפילת נעילה לאחר ערבית?
תשובה: בשו"ת שבת הלווי ח"ד סי' י"ג כ' מורן וצ"ל שביו"כ תשל"ח נשאל מאחד שהיה ישן מחמת חולשה בעת מנחה וניער משנתו לפני נעילה והתפלל תפילת נעילה, ושאל אם עליו להשלים את המנחה שהחסייר ולהתפלל ערבית שתיים כדון מי שלא התפלל מנחה וכמבואר בשו"ת סי' ק"ח ס"ב, או שכיון שביו"כ מתפללים נעילה בין מנחה למעריב אין לה תשלומין, דאין תשלומין רק בתפילה הסמוכה וכמבואר שם בשו"ת סי' ד, וכ' שם מורן וצ"ל דאם משום הא אי"ז מעכב שהרי כ' הפוסקים שם (עי' משנ"ב סק"ט) שכשלא התפלל שחרית ביום שיש בו מוסף, עליו להשלים בעת תפילת מנחה גם אם כבר התפלל מוסף, וטעם הדבר הוא משום שמוסף ומנחה כשמוע זמן תפילת מנחה הם ב' תפילות בזמן אחד ונחשב כתפילה הסמוכה ורק כשעבר כבר זמן התפילה הבאה וכגון משחרית למעריב אין יכולים להשלים, וא"כ ה"ה בניעילה ומנחה שאף שהם ב' תפילות מ"מ הם בזמן אחד, דזמן תפילת נעילה הוא לפני שקעה"ח ומסיימה עד סוף שקיעה דהיינו צו"ח וכמבואר בסי' תרכ"ג, ולענין מנחה פסק הרמ"א בסי' רל"ג ס"ו ס"א דזמנה בדיעבד עד סוף שקיעה דהיינו צו"ח, ולפי"ז יכול להשלים המנחה שהחסייר במעריב שבמוצאי יו"כ דנחשב כתפילה הסמוכה (וכ"כ בפמ"ג סי' ק"ח משב"ז סק"ה), אלא שכן מורן וצ"ל שצ"ע אם צריך בכלל להשלים, שהרי הנעילה דומה לגמרי במטבע שלה למנחה והיחיד מוסף אתה הבדלת וכו' רק אחר סיום התפילה וכמבואר בטור ס"ל תרכ"ג, ומה שאומרים חתמו במקום כתבנו אינו שנינו עיקרי, שהרי אם אמר במנחה חתמו פשוט שיצא יד"ח (דעצם ההזכרה עצמה אינה מעכבת), ולכן אם טעה בזמן תפילת מנחה והתפלל נעילה במקום מנחה ודאי יצא יד"ח מנחה ולא נעילה, דמנחה היא התפילה הג' ביו"כ ונעילה היא התפילה הד' (דהא קיי"ל כרב ביומא פ"ז: דהיא תפילה יתרה ויום הוא שנתחייב בד' תפילות), ומעתה י"ל דגם בנידוד יצא יד"ח מנחה דאף שנתכוון לשם נעילה אי"ז חסרון בכוונת המצוה שהרי סו"ס נתכוון להתפלל תפילת יו"כ בזמן התפילה השייך עכשיו וכיון שלא התפלל עדיין מנחה יצא יד"ח מנחה, וגם בלא"ה בדרבנן קי"ל מצוות אי"צ כוונה וכמבואר בסי' ס' ומה שנתכוון לשם נעילה אי"ז נחשב לעני"ד להיפך כוונה (וכע"ז מצונו בר"ן סופ"ד דר"ה י"א. ד"ה ודאמרין דכשהאריך בתקיעה שניה ונתכוון שתעלה לו גם לסדר הבא עלתה לו עכ"פ לסדר שנומרו בו גם למ"ד מצוות צ"כ אף שבסוף התקיעה נתכוון לסדר הבא דמ'נתכוון למצוה), ונמצא לפי"ז שנחשב שלא התפלל נעילה, ולנעילה אין תשלומין בלילה, אלא שמ"מ יש מקום להורות לו להתפלל דרך תפילה נדבה בלילה.
ועי' בשב"ח ח"ה סי' ס"ז שכן מורן וצ"ל שהעיר לו ת"ח אחד ממש"כ הפמ"ג בסי' ק"ח (משב"ז

הילולא דצדיקא

גלב"ע
יום הקדוש
תשמ"ח

הרה"ק
אברהם יהושע העשיל
ממאחנובקא י"ע

תולדותיו

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל טווערסקי כ"ק אדמ"ר ממאחנובקא זצ"ל, נולד לאביו הרה"ק רבי יוסף מאיר ממאחנובקא זצ"ל בכ"ד אדר תתנ"ה, בן אחר בן להרה"ק המאור עיניים מטשערנאביל זצ"ל. נקרא ע"ש זקינו אבי אביו הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מסקווירא זצ"ל. בשנת תרע"ז נסתלק אביו הק', ורבינו כשהוא רק בן כ"ב שנים בלבד מילא את מקום אביו במאחנובקא, וזאת למרות שהרבי ברוב ענוותנותו מירר בכי וטען שאינו ראוי לשבת על כסא אביו אך דודו כ"ק אדמ"ר רבי דוד מסקווירא זצ"ל פסק, וקבע לו "יונגערמאן אתם כן ראויים", ואז התחיל להנהיג עדת צאן מרעיתו ביד רמה עד שנת תרצ"ב, ואז עבר למאסקווע עד שפרץ מלחמת העולם ה'.

אהבת התורה

משחר ילדותו ניכרו עליו ניצני גדלות וגיבוי קדושה ופרישות, במיוחד בלט בהתמדתו בתורה שהיתה לשם דבר, באותה תקופה העידו עליו מקורביו, כי היו פעמים שהיה יכולים לראות אותו איך שהוא יושב ליד הגמ' ח"י שעות ברציפות. וכה העיד ש"ב כ"ק מרן אדמ"ר הרה"ק רבי יוחנן מרחמיסטריווקא זצ"ל שבימי בחרותו יצא טבעו כקבי נפלא בד' חלקי שולחן ערוך, עד שכינוהו כולם "בשם העילוי ממאכנובקא". התורה הייתה משוש חייו ולא היה מסוגל לבטל אף רגע מלימודה. לעת זקנתו כשתש כוחו התבטא פעם "אז מקען נישט לערנען וואס דארף איך לעבן אויף דער וועלט". [אם איני יכול ללמוד מה לי לחיות בזה העולם ולמה לי חיים].

מרב אהבתו לתורה השיח עד מאוד על כל רגע לכל יתבטל לשווא חלילה. פעם אחת לפני עריכת השלחן, ניש המשמש בקודש לרבינו שהיה שקוע כהרגלו בלימודו, ועורר תשומת לבו כי הגיע הזמן להיכנס אל השולחן. רבינו הביט בשעונו והשיב בנימת קפידה, "והלוא נותרה מחצית הדקה כדי ללמוד", ומיד שקע שוב בלימודו והשלים עוד מחצית הדקה, ורק אחר כך נכנס לעריכת השולחן הטהור. וכך היה מעשים בכל יום בעת שקיבל קהל לעצה ולברכה, בעוד שהראשון עוד לא יצא מאת רבינו, וכבר היו עיניו שקועות בספרו אשר לפניו.

פעם אחד שאל את רבינו באיזה ספר חסידות יקבע לימודו, ענה לו רבינו, "א בלאט גמרא מיט תוספות" הוא חסיד'ישע ספר אמית', כי זה מלהיב ומביא את האדם לעבודת ה' כראוי.

מסירות נפש עבור קונו

כשהחלו הקומוניסטים להצר רגלי ישראל מלקיים תורה ומצוות, מיד אזר רבינו מתניו לבל ידח ממנו נידח ומסר נפשו להרביץ תורה בישראל, שלא תישכח מפיהם ח"ו. וכשגזרו וחסרו להנהיג קהילות בישראל בעוון מרד וחתירה נגד השלטון, ואף על חיי רבינו איימו כמה פעמים שלא יעזי לאסוף אסיפות בביתו, אך לא איש של מסירות נפש כהרבי יפחד מהם. ולכן כאשר פחתו והלכו היהודים החרדים בני הדור הישן

והשפעת הרבי על בני הדור החדש ברוסלאנד היתה מוגבלת, החליט רבינו לעקור למאסקווע שהיה עיר גדולה, ושם התגוררו הרבה יהודים, ושם איזה למושב לו כדי שיוכל להפיץ תורה ולחזק את הגחלת היהודית שעדיין בערה במקצת כבימי קדם. רבינו התיישב בסמוך לביהמ"ד החסידי בעיבורי מאסקווע, ובתוך תקופה קצרה נהפך בית מדרשו לתל תלפיות ליהודים רבים מבקשי ה', יהודים מצאו אצל הרבי נוחם ועידוד בעת צרה.

הרבי הרבה לעסוק בגמ"ח לסייע ולהיטיב עם יהודים אלו, ביתו אף היה פתוח תמיד לכל יהודי באשר הוא, למרות האימה מהשלטון הרוסי דאז, לא עשה הרבי את מעשיו במחשכים הכל נעשה אצלו בגלוי ללא חת ומורא. אולם לא ארכו הימים והקומוניסטים החליטו לעצור את פעולותיו, והרבי נלקח לחקירות בחדרים אפלים, וחקרוהו בעינויים קשים ומרים. בעיקר רצו שרבינו ימסור להם שמות היהודים שהפקידו אצלו מעות עבור הגמ"ח, אבל רבינו בלם פיו בכדי שחלילה לא יצא רע לאיש עברו. וכשהרגיש רבינו כי כוחותיו אוזלים ממנו ואינו יכול עוד לסבול כוח העינויים המרים, מיד פתח חלוקו ואמר "לא יעזור לכם כלום, אתם יכולים לירות בי, אבל אני לא אמסור לכם שום שם של יהודי". מיד חרצו השופטים את דינו לכמה שנות גלות קשה בסיביר עם עבודת פרך.

אחר תקופה כשגבר ידם של האומות המאוחדות במלחמה נגד הצורך הגדול ימ"ש, חזר רבינו למאסקווע אז החליטו שלטון הקאמפניסטית ימ"ש לפתותו ולמנותו לרב ראשי על כל חבל רוסלאנד [רוסיה], ואף אמרו לו שעל ידי שעתל יקבל הוא משכורת מכובדת, וגם כבוד מלכים, ואף הכרה מצד השלטונות, אך רבינו בידעו משמעות הדברים, כי רב ראשי במדינתם פירושו, להיות ידא אריכתא של השלטונות להצר דרכי היהודים ברוסלאנד, ועוד זאת ידע, הצעה כזאת אינו בגדר הצעה אלא פירושו הסכמה ברורה, כי אם לא כן אחת דינו למיתה או לכל הפחות עוד כמה שנות גלות, אמנם אעפ"כ סירב רבינו ואמר להם, "לא ולא - לא אסכים בשום אופן, כי רב ורבי כפי שאני רוצה להיות אתם לא תסכימו, ואילו רב ורבי כמו שאתם רוצים אינני מסכים". הרבי ידע גם ידע כי הלחצים שיבואו מהשלטונות עלולים להכניסו לסכנת מוות כפי שאכן היה לבסוף, אך רבינו לא מכר את נשמתו כשעמד על הפרק משהו אחר שאינו טובתם של ישראל.

סירובו של רבינו התקבל על ידי השלטונות בזעם רב, תחילה הכריחוהו להגיע בכל יום אל בנין המשטרה העירונית ולחתום שם נוכחות שלא ברח מתחת ידם, ואכן בכל יום ויום התייצב רבינו בבנין המשטרה, ואף בשבת קודש הכריחוהו לבוא להתייצב ולחתום, אבל רבינו לא הסכים בשום אופן לחתום בשבת, השוטרים הנזעמים פצו פיהם בקולות, והחלו לאיים עליו באיומים שונים ומשונים כידוע לכל גודל אכזריותם, אך רבינו לא התרגש מהם אף על איומיהם, ופתח את כפתור חולצתו ואמר "הנה יכולים אתם לירות בי -

עשו בי כטוב בעיניכם, אני את השבת לא אחלל". חמתו של המפקד בערה בו עד להשחית, בחלף זעם שלף נמרצות את אקדחו, והחל ללחוץ בידו על הכפתור כדי לשחרר הכדור - אחת, שתיים, שלש, הכדורים שנפלטו בזעם ובקול רעש גדול לא פגעו ברבינו, הם רק שרקו וחלפו על ידו, רבינו לא זע ולא נע ונתר על עומדו זקוף ויציב, כשבלו חשוף מוכן ומזומן להחזיר את נשמתו הק' לבוראו ולא לחלל חלילה את השבת. המפקד נראה המום כולו, לפתע הניח את האקדח ופיו החל למלל נרגשות, "נוכרתי שגם אני יהודי". אבל הרוסים לא ויתרו על אי הציות של הרבי, ותשובה זו חתמה את גור דינו הקשה כאשר השופטים הגלו אותו לערבות סיביר המרוחקת.

מראה רבינו הניצב כשבלו חשוף מוכן למסור את נפשו ולא לעבור על מצוות התורה, זעזע ובקע את הקליפה העוטה את לבו של המפקד, והצית את הניצוץ היהודי החבוי בתוכו, למרות היותו קומוניסט מושבע, הדבר השפיע עליו עד כדי כך שמיד הודיע לרבי, כי מכאן ואילך פטור ומשוחרר בשבתות וחגים מכל דבר שיש בו חילול שבת, לא זאת בלבד אלא הוסיף לשאול בהכנעה, אם ברצון רבינו בדברים נוספים לצורך יהדותו, רבינו ניצל את ההזדמנות ואמר למפקד, שהנה מתקרב ובא ראש השנה והוא זקוק לשופר. לא ברור כיצד הצליח המפקד להשיג שופר במעמקי סיביר, אך כפי שאירע במציאות לפני ר"ה הגיע המפקד עם שופר בידו והעבירו בחשאי לידי רבינו זצ"ל.

בארה"ק

סוף סוף לאחר שנים של סבל איום, והפעלת לחצים ושתדלנויות על אנושיים מצד רבנים ועסקנים, הסכימו הרוסים להכיר בו כמי שזכאי לחיות גם מחוץ לרוסלאנד ושחררוהו לנפשו.

בשנת תשכ"ה עלה רבינו לארה"ק והתיישב בעיר בני ברק, כאשר בזרועותיו ספר תורה המיוחס לרבינו אור שבעת הימים מרן הבעל שם טוב הקדוש הבעש"ט זצ"ל, אז החל אצל הרבי מסכת חיים חדשה, כאשר מאות חסידים ואנשי מעשה רבים מכל החוגים ראו ברבינו דמות של צדיק וקדוש כחד מקמאי, שעבודתו היא למעלה מהשגת אנוש ובלתי לה' לבדו, ואף נכרכו אחריו ודבקו בו בכל עוז כאשר הרבי היווה עבורם מקור וחיות ברוחניות ובגשמיות.

הסתלקותו

בעת חוליו האחרון היה הרבי מצביע מדי יום בתחילת סדר לימודו, על הנאמר בגמ' במס' שבת אודות פטירתו של דוד המלך שהיתה בשבת, וכן היה מראה על אודות רבי עקיבא שנהרג בין עשרה הרוגי מלכות ביום הכיפורים. איש לא שיער את כוונתו הק' עד שהגיע אותו יום הכיפורים של שנת תשמ"ח, יום הקדוש שחל להיות בשבת, אחר סיום תפילת ערבית ואמירת שיר הייחוד, ניצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש.

זכותו יגן עליו ועל כל ישראל אמן.

(מקורות ספר לעבדך באמת)

באור החסידות

דרך התשובה "בכל דרכיך דעהו" להגיע לקירבת הבורא

על דברי הנביא המכריז וקורא "שובה ישראל עד ה' אלקיך כי שללת בעוונך קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". מדייק מרן ה'חתם סופר' למה כתיב 'דברים', ולא אחד מלשונות התפילה כמו והעתידו או התפללו אל ד' וכדו', ולאילו דברים נתכוון הנביא.

ונתן לרדוש על פי הנאמר בספרים מהאר"י הק', ששבעת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים נתייחדו ונועדו לטובתנו, שבהם אנו יכולים לתקן את שבעת ימי השבוע שבשנה הקודמת, כי יום ראשון בשבוע של עשי"ת, מכוון לכל ימי ראשון בשבוע של אשתקד, וכן ביום שני על זה הדרך. לפי שזהו כוחם של ימים אלו המהפכים את העבר לטובת האדם.

והנה הפסוק "בכל דרכיך דעהו", הינו יסוד גדול בכל עניני עולם הזה, שבכל הזדמנות שיש לאדם לעסוק באיזה דבר שהוא, הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא, יתן דעתו וליבו לכוון כראוי שיצא מכך תועלת על ידי שיעשה נחת רוח לבורא עולם, שהכל ברא לכבודו. וכמו מי שיוצא לעסק משא ומתן, יתכוון לשם מצות צדקה, ויפריש מרווחיו ממוון למצוות. על זאת נתכוון הנביא, "קחו עמכם דברים" היינו לאותם דברים הנראים קטני ערך, ודוקא הם נחשבים במעלה ועומדים ברובו של עולם, שיתבונן האדם בכל דבר שבא לידי ויקחנה להעלותו לגבוה להשיבם להש"ת, שיהיה נחת רוח לעילא מעסק שלנו בעוה"ז בכל דבר שהוא, וממילא יהיה כל הליכות החיים באופן הראוי להיות. ולפי מה שאדם מקריב מעצמו להתרחק ולהתנתק מדברים גשמיים, ע"י שמתכוון בהם למטרה רוחנית, מרוויח מכך שמרגיל עצמו לעסוק בדברים רוחניים, ומגיע לקירבה תורה להש"ת.

עשרת ימי תשובה כנגד עשרת הדברות

בחינה נוספת דרש בכתוב היערות דבשי "ב"ב דרוש א) שמספר אלו עשרה ימים מר"ה ועד יוה"כ מכוון לעשרת הדברות, שהינם יסוד היהדות ועיקרי התורה שבהם תלוי כל מעשי האדם. וראש השנה שהוא שתי ימים מכוון כנגד שתי דברות ראשונות אנכי ולא יהיה לך, שהרי בו ביום אנו ממליכים ומקבלים עול מלכות שמים, ומייחדים הש"ת בעולמו.

ומרחיב בדברים כדברונת על יום הכיפורים שעל פי סדרם מכוון אליו דיבור העשירי לא תחמוד, שנראה כעבירה קלה, אך שממנה אפשר לבוא לידי עבירות החמורות שבתורה, וזה מעשי יצר בכל השנה להטריד בני אדם בהרהורים אסורים להכשילם בלאו זה, לחמוד ולהתאוות את של אחרים, וכמו שכתב הראשית חכמה שיצר זה חוק ותקוף ביותר המנסה את האדם בנסיונות קשים עד מאד. ואלו הם הדברים שצריך לקחתם בליבנו פנימה ולשוב עליהם, "קחו עמכם דברים" היינו עשרת הדברים שקבלנו במתן תורה, שעלינו לשומרים ולקיימם, ובכן זהו מעלת התשובה לשוב אל הש"ת.

לפני ה' - עד ד' דביקות עצומה

ובהגיע עת שאמרה תורה "כי ביום הזה יכפר עליכם לטוהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ד' תטהרו", יש לעורר הדיוק שכתבו בספה"ק בכתוב לפני ד', ששווה לנאמר "שובה ישראל עד ד' אלקיך". כי זה תפקיד כל איש מורע ישראל להתעלות בתשובה עד שיגיע ממש לפני ד', בקירבה תירה שאין לתאר עד היכן אנו ראוים ויכולים להגיע.

והנה יש מהקדמונים המתפלאים להבין האיך בכלל אפשר לאדם לעשות תשובה על העבר, אחר שהלך בעצת היצר וביטל רצון הבורא. אמנם הרחיד"א מביא מספר יחשיב הכהן מליצה ישרה על עם ישראל, כי העובר על מצוות בוראו, אינו פוגע או מזלזל כביכול בכבוד המלך. ומשל למהר"ד, נמלה קטנה שאין כל אדם בר דעה מתעסק לבחון אם הולכת לפי דרכו ומקיימת רצונו, או שבוחרת ללכת לרצונה, ולא שייך בשום אופן שתגרום לאדם חלישות דעת וזלזול בכבודו. ומה אם אצל נמלה ביחס אל האדם כך, עאכ"ל בני אדם כלפי הבורא ית"ש, שאנו פחותים אפילו מנמלה, ואין שייך לומר ולטעות שהחוטא גורם לחסרון בעצמותו ית'. אלא כל מצוות ד' בשביל תועלת הנהגת האדם שיוכה לטהר מעשיו, ואם הולך אחרי שרירות ליבו גורם רעה לעצמו.

אמנם כל זה מצד הדיוק, אבל עם כל זה גם בשעת דינו של אדם, ישנה להטנה של לפני משורת הדיוק, וכבר אמר לפרש הרה"ק בעל הקדושת לוי מבארדיטשוב ז"ע הנאמר 'מלך במשפט יעמיד ארץ, שגם בבחינת קל-מלך, הרי הוא יושב על כסא רחמים, אלא שמעולה ביותר כשמתהגג בחסידות, ואז הכל מתכפר ונפשו של אדם נקיה לגמרי מכל שמץ של חטא.

עכ"פ עלינו לחזור ולהתבונן, לחיות עם ידיעה ברורה במצות התשובה שתועלתה וכוונתה אך ורק למען הנפש החוטאת שתשוב להיות חלקה יחד עם ד' ותורתו, ובאם לאו הרי שהאדם מפסיד לעצמו. ודבר נורא מובא בספרים, כי מי שאינו מאמין בכח התשובה, בכך שהש"ת ממתין עליו וימינו פשוטה לקבל שבים, עדיין לא דרכו רגליו על מפתח פתח שער האמונה, ומצא שיש בזה גם פגם וחסרון באמונת בוראו. ואילו כשזוכה להאמין, אז לפי חוק האמונה מתחזק גם כח התשובה בשלימות הכוונה.

והרי יום השב"ק 'מינה מתברכין כל שיתא יומין, ומעתה אנו כבר מתברכים לקראת יום הקדוש והנורא יום הכיפורים הבעל"ט, שבו נתעלים כל בני אדם עד מדרגת מלאכים ממש מעוצם קדושת היום, וכל אדם מישראל באשר הוא מרגיש את קדושת היום ומרכיב להתפלל ולהתחנן לכפר עליו. לרבות מה שאמרו חז"ל (יומא כ, א) שאין ליצר הרע רשות להחטיא ולהשטין ביוה"כ, והוא יום יחוד בשנה שאין לו שליטה כלל. וקייים בגמ' מאמר רבי עקיבא (יומא ה, ט) 'אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם כמש"כ (יחזקאל לו, כה) 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם"'.
לכל עניני הגליון נא להתקשר ולהשאיר הודעה ע"י 0092-372-1344 מארץ ישראל 03-686-1344 • פקס 03-686-1344 • בארץ ישראל לגבי ההפצה יכולים להתקשר ע"י 052-764-8605

נצור לשונך

עפי" סדר
הלימוד היומי

הלכות
שמירת הלשון

ו תשרי- הלכות אסורי לשון הרע - הקדמה

וידע אהי הקורא, שאפלו כל דבר פשוט שנמצא בפנים, הראיתי את מקורו בבאר מים חיים. למען יברר לפני הכל, שספר זה לא חברתי על פי מדת חסידות, רק על צד הדין.

ואחלה להקורא הנעים, אולי ימצא איזה דבר, שלא יהיה נראה לו בהשקפה ראשונה, אם בעצם הדין, כי יאמר שהוא חומרא בעלמא או אריכות הלשון ללא צורך או קצור לשון, בל ימרה להחליט את הדבר לומר שגגה היא, עד אשר יעין היטב בהבאר מים חיים ובכל הכללים הנצרכים להלכה זו, כי אף אם יחסר לו כלל אחד מהלכה זו, לא יבין שאר ההלכה לאשורו. כי באמת כל סעיף וסעיף מספר הזה עינתי בו הרבה (ובדבוק חברים גדולי תורה), וחפשי חפוש אחר חפוש, שלא ימצא בש"ס סתירה לדברינו. ובמה פעמים עינתי בענין אחד כמה ימים, עד שבררתי ההלכה לאמתה בעזרת השם יתברך. ואקנה להשם יתברך, כי הקורא אשר ישמע לדברינו אלה ויעין היטב בכל כללי ההלכה, יעניו יחזו מיישרים, כי כל מלה ומלה, שבפנים הספר, נכתבה בדקדוק הדין. ולפעמים יהיה ביכלתי לשנות את הלשון לקצר או להאריך, למען יהיה נקל להבין המבין בו. אולם לא רציתי לשנות לשון הרמב"ם ושאר פוסקים שהדין נובע מהם. וכל אשר ידוני לכך זכות המקום ידניהו לכך זכות).

מקדש מעט

ואיכור שיהה
בשעת התפילה

בעניני השיבות
עניית אמן

מוחלץ לו על עונותיו - קורעין גזר דין רענו

העצה הכי טובה להמתיק דינים ולקרוע כל גזר דין רע חלילה: הגמרא אומרת בפירוש: אמר רבי יהושע בן לוי: כל העונה אמן, יהא שמייה רבא מברך בכל כוחו, קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה". (שבת קיט ע"ב) - "ובכל כוחו", היינו שיכוון בו היטב, ויענה בקול רם, ועל ידי זה תתעורר כוונתו. ומכל מקום לא יגיבה קולו יותר מהשליח ציבור, אך אם כוונתו לעורר את הציבור לענות, רשאי להגיבה קולו. (ב"י ושו"ע סי' נו ס"א, קכד ומשנ"ב ס"ק מז. ד שער)

וכתוב בוזהר הקדוש (תרומה קכט ע"ב): וצריכים לענות 'אמן יהא שמייה רבא מברך' בכל כוחנו ולשבר כוח יצרנו הרע, כי בכוח הקדיש לשבור כוחות הסטרא אחרא המפסיקות כחומות ברזל בנינו לאבינו שבשמים, ובוה יתעלה הקב"ה בכבודו, וזכר את בניו שהם בגלות, וזכר את שמו המחולל בגויים. ע"כ. וכתב הבית יוסף (סימן נו): ומאן יש להתבונן כמה יש לכוון בקדיש, וכמה יש להשתדל לענות אותו.

וכתב בספר שומר אמונים: "כיון שעל ידי עניית הקדיש בכוונה ובקול רם, גורמים לבטל גזירות קשות ורעות וניצולים אנשים ממייתה, אם כן דמם ודם זרעם תלויים בך שאתה עונה בכוונה ובקול רם, כי הצלת אותם וגרמתם לחיותם, ויש לך חלק בכל המצוות שהם עושים בתמידות עד סוף כל הדורות." (ד שער)

כתב בספר שבט מוסר: "אין לנו כמו הטגולה החשובה והמזדמנת ביותר, כעניית 'אמן יהא שמייה רבא' המסוגלת לאין שיעור. וביותר ניתן לתמוה על האנשים שחופשים סגולות, קמיעות, סיוגים ותעניות לכפרת עוונותיהם, ומוציאים עליהם כמה וכמה אלפים, הלוא יותר טוב שיחזיקו בקביעות במצות עניית 'אמן יהא שמייה רבא' הבאה לידם בקלות, ומסוגלת לכל הישועות לפרט ולכללי." (ד שער, שער)